

Tekster: *1 Kong 8,1.12-13.22-30, 1 Joh 2,28-3,3, Joh 4,5-26*

Salmer: 410 Som tørstige

324 Dig rummer ej

376 Lyksaligt

307 Gud Helligånd

438 Hellig

477 Som korn

414 Den mægtige (Mel.: Nu glæd dig i herren)

Vejby 14.00

410 Som tørstige

376 Lyksaligt

307 Gud Helligånd

414 Den mægtige (Mel.: Nu glæd dig i herren)

For et par søndage siden, julesøndag, så vi hvordan Matthæus i sit evangelium er meget omhyggelig med at understrege, hvordan Jesus og de begivenheder der udspiller sig omkring ham, opfylder de profetier, der i længst svunden tid var blevet fremsat i Det gamle Testamente. Også Johannes er i sit evangelium meget bevidst om den nære forbindelse mellem Det gamle og Det nye Testamente, det gælder i høj grad også i fortællingen om Jesus og den samaritanske kvinde, som vi har hørt i dag. Men det er ikke en profeti, Jesus sættes i relation til, i stedet sættes fortællingen om Jesus og kvinden ved brønden i forbindelse med den gammeltestamentlige fortælling om Jakob, sådan at Jesus og Jakob kommer til at spejle hinanden, og pointen ender med at blive, at det, Jakob står på kanten af, men aldrig kommer til at realisere, det bringer Jesus til fuld udfoldelse.

Blot ved en hurtig gennemlæsning eller overhøring af fortællingen om Jesus og kvinden står det klart, at de to taler forbi hinanden et langt stykke hen ad vejen. Først da Jesus skærer igennem og afslører, at han udmærket er klar over, hvordan det forholder sig med kvindens ægteskabelige liv, er det som om de for alvor kommer på talefod med hinanden.

Når de to i begyndelsen af fortællingen taler forbi hinanden, skyldes det, at Jesus taler om noget levende, dynamisk, der involverer og engagerer mennesker, mens kvinden taler om nogle fastlagte, vedtagne sandheder, som man bare retter sig efter uden nødvendigvis at have noget engageret personligt forhold til dem. At det forholder sig sådan antyder Johannes ved konsekvent i sin omtale af stedet de sidder at kalde det Jakobs kilde, mens kvinden omtaler det som en brønd. En kilde er rindende vand. En brønd er stillestående vand. Den modstilling rummer i høj grad en nøgle til at forstå fortællingen. Det levende og bevægelige over for det døde og stillestående. Det handler fortællingen om.

Udgangspunktet i fortællingen er, at Jesus er tørstig og beder en kvinde der er ved at øse vand op ad brønden om noget at drikke. Kvinden undrer sig, for Jesus er jøde og hun er selv er samaritaner, og jøder og samaritanere kan ikke lide hinanden. Var fortællingen foregået i dag kunne ville den have handlet om en israeler og en palæstinenser. Den gensidige modvilje den gang og nu svarer helt til hinanden. Men Johannes fortæller, at Jesus kommer og sætter sig ved kilden. Udover at betegne rindende vand betegner ordet kilde både på dansk og på græsk også begyndelsen til noget. Jesus griber tilbage til begyndelsen, og derfor, siger han, har han noget levende og uspoleret at give kvinden, levende vand, siger han. Kvinden

protesterer: hvordan skulle han kunne det, han er vel ikke større end patriarken Jakob, som oprindeligt havde givet samaritanerne brønden. Jakob havde nemlig i sin tid, mere end tusinde år tidligere, købt det område, hvor Jesus og kvinden befandt sig, af en kanaanæer og her var Jakobs søn Josefs knogler sidenhen blevet begravet, da israelitterne mange hundrede år senere vendte tilbage fra Ægypten og bosatte sig i landet igen. Det kvinden i samtalen med Jesus henholder sig til, det er altså noget meget, meget gammelt og meget, meget dødt. Urgamle aftaler og bestemmelser, der i den konkrete situation kommer til at tjene som adskillelse mellem hende og Jesus. Men Jesus har sat sig ved kilden, ved begyndelsen. Og hvad er begyndelsen i forbindelse med Jakob? Det er strid. Allerede mens han ligger i sin mors mave slås han med sin bror Esau. Men det er også velsignelse. Først faderen Isaks velsignelse, som Jakob snyder sig til, men derefter Guds velsignelse: Gud lover at være med ham og bevare ham og Gud lover aldrig at svigte ham. Men hvordan reagerer Jakob, da Gud velsigner ham? han bliver bange! Det går op for ham at han er ved indgangen til Himlen, Guds bolig, det må velsignelsens sted jo være. Og så rejser han en stor sten på stedet. Han lukker himlens port. Noget senere støder Jakob igen på en stor sten. Han kommer til en brønd, hvor der også kommer en smuk pige for at hente vand, og ved synet af pigen gribes Jakob af uanede kræfter og vipper stenen fra brønden og giver pigen vand, selvom der ellers skulle mange mænd til at løfte stenen. Og Jakob får med pigen, der hedder Rakel, sønnen Josef, der bliver stamfar til samaritanerne, mens samme Jakob med Rakels søster Lea får sønnen Juda, som Jesus nedstammer fra.

Så i begyndelsen var der strid, men så kom velsignelsen, Guds og menneskers kærlighed og glæde. Men der blev sat en sten for velsignelsen. Hvor stenen blev taget bort strømmede kærligheden mellem mennesker og livet var velsignet. Hvor stenen blev stående, var der lukket for velsignelsen, livet stivnede og forbitredes af strid.

Den samaritanske kvinde taler med striden som fortegn: "Hvordan kan du som er jøde... Du er vel ikke større end Jakob ..."

Jesus taler med velsignelsen som fortegn: "Kunne du bare se ud gennem stenen, så skulle jeg gøre dit liv fuldt af glæde og lykke!"

Kvinden har en hemmelighed. Hun kan ikke finde ud af det med mænd! I alt fald ikke sådan som de vedtagne normer kræver at en kvinde skal finde ud af det. Hun har haft en hel stribe mænd, og hun har enten ikke kunnet eller ikke villet holde fast på nogen af dem.

Da Jesus afslører, at han er klar over det, sker der noget for kvinden. Den sten hun har lukket sig og sit kærlighedsliv inde bag ved falder bort. Hun er sét, som hun er, uden at blive forkastet. Nu spørger hun ind til den forstening og den strid, hun hidtil har talt ud af? Hvordan er det med modsætningen mellem samaritanere og jøderne? Kan samaritanernes tilbedelse af Gud på Garizims bjerg og jødernes tilbedelse af Gud på Moria bjerg i Jerusalem overhovedet give plads for hinanden. Da gør esus i religiøs forstand det, Jakob havde gjort i erotisk forstand: han løfter stenen af brønden: Gud er hverken jødernes eller samaritanernes ejendom, Gud vil slet ikke tilbedes på noget bjerg, Gud vil ikke have sten til at stå og spærre for indgangen himmeriget. Stenene skal løftes bort, himmeriget skal strømme frit ud blandt mennesker og knytte dem sammen i fælles liv og glæde. Det er det, der er kernen i den jødiske tro, en kerne

som, viser det sig kort efter, da han ved sin henrettelse udstødes af jødedommen, imidlertid kun Jesus selv og de få der fulgte ham, har bevaret.

Da Jesus henrettes, bliver hullet ind til himlen igen i helt bogstavelig forstand proppet til med en stor sten. Og denne gang er der ikke en gang en forelsket mand, men kun tre bange kvinder til at fjerne den. Men de behøver slet ikke fjerne den! Gud har selv fjernet: blæst den til side med en engels vingesus og ladet Jesus opstå og gå ud af graven ud i verden med velsignelsen til alle mennesker: at Gud er med os, at Gud vil bevare os og at Gud aldrig vil svigte os.

Den velsignelse, der gennem Jesus strømmer ud i verden, får nogle helt konkrete konsekvenser som fortællingen antyder for os. For det første den samaritanske kvindes problem med mændene. Det problem delte hun jo med patriarken Jakob, blot havde han en hel stribe kvinder, mens hun altså havde en hel stribe mænd! For kvindernes vedkommende var det forkasteligt, men acceptabelt for mændenes vedkommende. Når Jesus i evangeliernes fortællinger så konsekvent omgås kvinder der er kommet galt afsted i deres forhold til mænd, så er det et helt klart udtryk for, at Jesus har væltet den sten til side, som mennesker af vedtagne normer nødes til at spærre deres kønsliv inde bag. Det er den ene ting. Den anden ting er, at når Jesus så klart siger, at den tilbedelse af faderen i ånd og sandhed, han åbner for, får de religionspolitiske markeringspunkter til at falde, så er det også noget, der må være bindende for os. Vi kan ikke som Jesu disciple, der bader os i lyset af hans velsignelse, sætte religiøse markeringssten op som lukker nogle inde og andre ude. Vi må møde hinanden i sandhed, respekt og kærlighed i skyggen af hvilket bjerg vi end er født. Kristendommen og den

kristne kirke er ikke en lukket grav for de salige døde, men åben have, hvor alle kan komme og bades i lyset af Guds kærlighed og gå igen uden at skulle brænde nogen broer bag sig.

Amen.